

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji¹⁾ z dnia 2004 r. w sprawie trybu ustalania okoliczności i przyczyn wypadków pozostających w związku z pełnieniem służby w Policji oraz sposobu powoływania i postępowania komisji powypadkowej

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji (Dz. U. Nr 53, poz. 345, z późn. zm.)²⁾ zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

szczegółowy tryb postępowania w sprawach ustalania okoliczności i przyczyn wypadków policjantów oraz sposób powoływania i postępowania komisji powypadkowej;

wzory dokumentów sporządzanych w toku postępowania w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków;

właściwość organów w sprawach wypadków w związku z pełnieniem służby w Policji.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

ustawie rozumie się przez to ustawę z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji;

wypadku rozumie się przez to wypadek, o którym mowa w art. 2 ustawy;

organie powypadkowym rozumie się przez to kierownika jednostki organizacyjnej Policji prowadzącego postępowanie powypadkowe w stosunku do policjantów pełniących służbę w podległej mu jednostce /komórcę/ organizacyjnej, mające na celu ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku;

poszkodowanym rozumie się przez to policjanta, który uległ wypadkowi;

przełożonym rozumie się przez to bezpośredniego przełożonego policjanta;

stałe miejsce służby rozumie się przez to miejsce pełnienia służby przez policjanta w jednostce /komórcę/ organizacyjnej Policji, określone w rozkazie personalnym o mianowaniu na stanowisko służbowe;

organie odszkodowawczym rozumie się przez to kierownika jednostki /komórki/ organizacyjnej Policji, wypłacającej odszkodowanie z tytułu poniesionego uszczerbku na zdrowiu przez policjanta pełniącego służbę w Policji;

kierownikowi jednostki Policji rozumie się przez to:

Komendanta Głównego Policji,

komendanta wojewódzkiego Policji (Komendanta Stołecznego Policji),

komendanta powiatowego (miejskiego, rejonowego) Policji,

Komendanta Wyższej Szkoły Policji, Komendanta Szkoły Policji.

Rozdział 2

Ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków

§ 3. 1. Policjant, który uległ wypadkowi, zgłasza wypadek przełożonemu niezwłocznie, gdy pozwala na to jego stan zdrowia.

Zgłoszenie wypadku następuje w formie pisemnej.

Przełożony, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zawiadamia o tym organ powypadkowy i komórkę właściwą do spraw bezpieczeństwa i higieny służby.

Organ powypadkowy, właściwy dla miejsca wypadku, jest zobowiązany do:

zapewnienia zabezpieczenia miejsca wypadku przed ewentualnymi dalszymi negatywnymi następstwami zdarzenia;

udzielenia niezwłocznie pomocy poszkodowanym lub osobom, którym zagraża niebezpieczeństwo;

niezwłocznego zawiadomienia o wypadku komórki organizacyjnej nadzorującej sprawę bezpieczeństwa i higieny służby;

udostępnienia niezbędnych informacji i materiałów oraz udzielenia wszechstronnej pomocy osobom badającym przyczyny i okoliczności wypadku.

Jeżeli okoliczności wypadku to uzasadniają, policjant, którego stan zdrowia na to pozwala, powinien być poddany badaniu trzeźwości.

§ 4. 1. Okoliczności i przyczyny wypadku ustala komisja powypadkowa powołana przez organ powypadkowy.

2. W skład komisji powypadkowej wchodzi co najmniej dwie osoby:

1) jako przewodniczący zastępca organu powypadkowego, prowadzącego postępowanie powypadkowe lub inna osoba wskazana przez kierownika jednostki;

2) jako członkowie przedstawiciel komórki do spraw bezpieczeństwa i higieny służby, zaś w miarę potrzeby przedstawiciel służby merytorycznie właściwy do oceny okoliczności i przyczyny wypadku.

3. Doznane przez policjanta obrażenia wpisuje się do protokołu powypadkowego na podstawie informacji lekarza, który udzielił mu pierwszej pomocy oraz dokumentacji medycznej uzupełnionej w razie potrzeby przez poszkodowanego.

Jeżeli wypadkowi uległ kierownik jednostki organizacyjnej Policji, komisję powypadkową powołuje jego bezpośredni przełożony.

5. W skład komisji powypadkowej nie mogą wchodzić policjanci, którzy są zainteresowani wynikiem działania komisji powypadkowej.

§ 5. W komisji powypadkowej ustalającej okoliczności i przyczyny wypadków może brać udział nadto przedstawiciel Komendanta Głównego Policji oraz komendanta wojewódzkiego Policji /Komendanta Stołecznego Policji/.

§ 6. 1. O wypadkach ze skutkiem śmiertelnym lub z udziałem co najmniej dwóch osób organ powypadkowy obowiązany jest niezwłocznie powiadomić pisemnie kierownika komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji, właściwej do spraw bezpieczeństwa i higieny służby.

2. Organ powypadkowy wszczyna postępowanie w sprawie ustalenia okoliczności i przyczyny wypadku z urzędu lub na wniosek policjanta, powołując komisję powypadkową w celu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku niezwłocznie, po powzięciu informacji o wypadku.

§ 7 Komisja powypadkowa prowadzi postępowanie wyjaśniające, ustalając dokładny czas i miejsce oraz wszystkie okoliczności i przyczyny wypadku, a w szczególności ustala:

1) czy policjant uległ wypadkowi podczas lub w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych lub czynności określonych w art. 2 ust. 1 ustawy;

2) czy wyłączną przyczyną wypadku nie było:

a) umyślne lub rażąco niedbałe działanie albo zaniechanie policjanta naruszające obowiązujące zasady, przepisy lub rozkazy,

b) zachowanie się policjanta spowodowane jego stanem po spożyciu alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych substancji o podobnym działaniu;

3) czy obrażenia ciała lub śmierć policjanta nie zostały spowodowane przez niego rozmyślnie.

§ 8. 1. Komisja powypadkowa:

dokonuje oględzin miejsca wypadku, stanu technicznego urządzeń oraz bada warunki pełnienia służby i inne okoliczności, które mogły mieć wpływ na powstanie wypadku lub na związek z nim, sporządza szkice lub wykonuje zdjęcia tego miejsca;

przesłuchuje poszkodowanego, świadków wypadku oraz inne osoby, których zeznania mogą mieć znaczenie dla ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, z uprzedzeniem świadków o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań;

w miarę potrzeby zasięga opinii specjalistów lub biegłych;

4) może przeglądać akta postępowania karnego oraz inne dokumenty dotyczące wypadku i jego następstw, które posiadają urzędy organów administracji publicznej, organy prokuratury i inne organy państwowe, zakłady opieki zdrowotnej oraz instytucje ubezpieczeniowe, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z odrębnych przepisów;

5) zapoznaje się z posiadaną przez policjanta dokumentacją medyczną;

6) zbiera inne dowody dotyczące wypadku.

2. Z dokonania oględzin miejsca wypadku, przesłuchania poszkodowanego oraz innych osób sporządza się protokół. Wzory protokołu oględzin miejsca wypadku, przesłuchania poszkodowanego policjanta i świadka określają odpowiednio załączniki Nr 1-3 do rozporządzenia.

3. Organy Policji oraz policjanci i pracownicy Policji obowiązani są udzielać niezwłocznie na wniosek komisji powypadkowej wyjaśnień oraz dostarczać dokumenty i inne materiały dotyczące okoliczności wypadku.

§ 9. Ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku, któremu uległ policjant w czasie wykonywania obowiązków służbowych poza stałym miejscem służbowym prowadzi komisja powypadkowa jednostki /komórki/ organizacyjnej Policji, w której nastąpił wypadek, a uzyskaną w toku postępowania dokumentację przesyła właściwemu organowi powypadkowemu.

§ 10. Jeżeli policjant doznał obrażeń lub poniósł śmierć podczas pełnienia służby w wypadku drogowym, lotniczym, morskim lub żeglugowym na wodach śródlądowych, a ostateczne ustalenia organów powołanych na podstawie odrębnych przepisów do badania takich wypadków mogą mieć wpływ na uprawnienia policjanta lub członka rodziny do odszkodowania lub renty rodzinnej albo w sprawie prowadzone jest postępowanie, organ powypadkowy, który powołał komisję powypadkową może przedłużyć termin, lub zawiesić postępowanie powypadkowe do czasu zakończenia postępowania prowadzonego przez te organy.

§ 11. 1. Po ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadku komisja powypadkowa sporządza protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku zwany dalej "protokołem powypadkowym", w którym podaje w szczególności:

imię, nazwisko i stopień służbowy policjanta, który uległ wypadkowi;

datę i miejsce wypadku;

przyczyny i okoliczności wypadku;

doznane przez policjanta uszkodzenia ciała, a jeżeli poniósł on śmierć fakt śmierci;

pouczenie o prawie zgłoszenia uwag i zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole;

podpisy członków komisji.

Wzór protokołu powypadkowego stanowi załącznik Nr 4 do rozporządzenia.

Dane dotyczące doznanych przez policjanta obrażeń ciała wpisuje się do protokołu na podstawie dokumentacji medycznej lub opinii lekarza, który udzielił mu pierwszej pomocy.

§ 12. 1. W razie ustalenia, że wyłączną przyczyną wypadku było umyślne lub rażąco niedbałe działanie albo zaniechanie policjanta, naruszające obowiązujące przepisy lub rozkazy, należy to szczegółowo uzasadnić oraz podać:

jaki konkretny przepis lub rozkaz został przez policjanta naruszony;

czy i w jaki sposób przełożeni policjanta zapewnili warunki odpowiadające tym przepisom i czy sprawowali właściwy nadzór nad ich przestrzeganiem, a także czy policjant był należycie przeszkolony w zakresie znajomości tych przepisów;

czy policjant posiadał umiejętności niezbędne do wykonywania czynności związanych z wypadkiem.

W razie ustalenia, że wyłączną przyczyną wypadku było zachowanie policjanta spowodowane jego stanem po spożyciu alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych substancji o podobnym działaniu, albo że uszczerbek na zdrowiu lub śmierć policjanta zostały spowodowane przez niego rozmyślnie należy to szczegółowo uzasadnić.

Nieuznanie przez komisję powypadkową zdarzenia za wypadek pozostający w związku z pełnieniem służby w Policji wymaga szczegółowego uzasadnienia.

§ 13. 1. W razie niezgodności stanowisk członków komisji powypadkowej co do okoliczności lub przyczyn wypadku w protokole powypadkowym zamieszcza się stanowisko większości członków komisji; przy równej liczbie głosów decyduje głos przewodniczącego.

Członek komisji powypadkowej, który nie zgadza się ze stanowiskiem większości ma prawo złożenia na piśmie do protokołu powypadkowego zdania odrębnego z uzasadnieniem własnego stanowiska. W takim przypadku w protokole powypadkowym czyni się wzmiankę o zdaniu odrębnym.

§ 14. Jeżeli w związku z wypadkiem policjant poniósł szkodę wskutek utraty, całkowitego zniszczenia lub uszkodzenia przedmiotów osobistego użytku lub przedmiotów służących do wykonywania zawodu, komisja powypadkowa ustala i wpisuje do protokołu powypadkowego:

jakie to były przedmioty;

stan tych przedmiotów przed wypadkiem (stopień zużycia) i ich przybliżoną wartość;

czy przedmioty te policjant utracił, czy też uległy zniszczeniu lub uszkodzeniu i w jakim stopniu.

§ 15. 1. Komisja powypadkowa powinna zakończyć postępowanie i sporządzić protokół powypadkowy najpóźniej w ciągu 14 dni od dnia uzyskania zawiadomienia o wypadku.

W przypadku gdy protokół powypadkowy nie może zostać sporządzony w terminie, przyczyny opóźnienia podaje się w treści protokołu.

Jeżeli w toku ustalania okoliczności i przyczyn wypadku nastąpią przeszkody lub trudności, które uniemożliwiają sporządzenie protokołu powypadkowego albo jeżeli zachodzi uzasadniona potrzeba przeprowadzenia dodatkowych ustaleń, organ powypadkowy, który powołał komisję powypadkową może przedłużyć termin określony w ust. 1 o czas niezbędny do przeprowadzenia takich ustaleń, podając przyczynę opóźnienia lub zawiesić postępowanie do czasu zakończenia tych ustaleń, o czym należy powiadomić strony postępowania.

§ 16. Do protokołu powypadkowego dołącza się: protokoły zeznań poszkodowanego, świadków lub innych osób, pisemne opinie lekarza, specjalistów, biegłych, szkice lub fotografie miejsca wypadku oraz inne dokumenty wskazujące okoliczności i przyczyny wypadku, a także odrębne zdanie złożone przez członka komisji powypadkowej oraz uwagi i zastrzeżenia, jeżeli zostały złożone przez poszkodowanego policjanta albo osoby uprawnione.

§ 17. 1. Protokół powypadkowy komisja powypadkowa przedstawia niezwłocznie organowi powypadkowemu, który:

w terminie 3-dni ustosunkowuje się do ustaleń w nich zawartych;

może zlecić dokonanie dodatkowych ustaleń, gdy uzna, że okoliczności i przyczyny wypadku nie zostały dostatecznie wyjaśnione.

2. W razie, gdy w toku dodatkowych ustaleń wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności, sporządza się nowy protokół powypadkowy, który komisja przedstawia organowi powypadkowemu. Poprzedni protokół powypadkowy włącza się do materiałów postępowania powypadkowego.

3. Protokół powypadkowy zatwierdza organ powypadkowy.

4. Zatwierdzony protokół powypadkowy doręcza się poszkodowanemu, a w razie wypadku śmiertelnego osobie uprawnionej.

§ 18. 1. Poszkodowany albo osoba uprawniona ma prawo zgłaszania uwag i zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole powypadkowym w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia, o czym komisja powypadkowa jest obowiązana ich pouczyć.

Osoby wymienione w ust. 1 mają prawo wglądu w akta sprawy na każdym etapie postępowania oraz sporządzania z nich notatek i odpisów.

§ 19. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego zostały zgłoszone uwagi i zastrzeżenia przez poszkodowanego lub osobę uprawnioną, organ powypadkowy zwraca protokół w celu wyjaśnienia i uzupełnienia go przez komisję powypadkową.

§ 20. Uwagi i zastrzeżenia zgłoszone do protokołu powypadkowego, organ powypadkowy prowadzący postępowanie powypadkowe rozpatruje w ciągu 7 dni od daty ich zgłoszenia.

§ 21. 1. Po jednym egzemplarzu zatwierdzonego protokołu powypadkowego należy przekazać:

- 1) poszkodowanemu, a jeżeli policjant poniósł śmierć w wypadku osobie uprawnionej, za pisemnym potwierdzeniem odbioru;
- 2) właściwej miejscowo i rzeczowo komisji lekarskiej służby zdrowia resortu spraw wewnętrznych i administracji, która

ustala procentowy stopień obrażeń ciała dla celów odszkodowawczych;

3) organowi odszkodowawczemu właściwemu rzeczowo w sprawie ustalenia i wypłaty odszkodowania jeżeli nie jest to organ powypadkowy;

4) właściwej komórce kadrowej, celem włączenia do akt osobowych policjanta.

Jeżeli w protokole zawarte są dane stanowiące tajemnicę państwową lub służbową, poszkodowanemu lub osobie uprawnionej doręcza się wyciąg z protokołu z pominięciem tych danych.

§ 22. Protokół powypadkowy dotyczący wypadku ze skutkiem śmiertelnym lub z udziałem co najmniej dwóch osób należy przekazać niezwłocznie po zatwierdzeniu przez organ powypadkowy do komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji sprawującej merytoryczny nadzór nad sprawami bezpieczeństwa i higieny służby w Policji obok podmiotów wymienionych w § 21.

Rozdział 3

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 23. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 24. Traci moc zarządzenie Nr 18 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 lutego 1973 r. w sprawie trybu ustalania okoliczności i przyczyn wypadków dla celów związanych z przyznawaniem funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej i ich rodzinom odszkodowań i rent (Dz. Urz. MSW Nr 3, poz. 6 i z 1975 r. Nr 7, poz. 32).

§ 25. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

1) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej □ sprawy wewnętrzne na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz.U. Nr 134, poz. 1436).

2) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1983 r. Nr 16, poz. 79, z 1985 r. Nr 20, poz. 85 i Nr 38, poz. 181, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 oraz z 2001 r. Nr 81, poz. 877.

Uzasadnienie

Opracowanie projektu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie trybu ustalania okoliczności i przyczyn wypadków pozostających w związku z pełnieniem służby w Policji oraz sposobu powoływania i postępowania komisji powypadkowej jest uzasadnione znaczną dezaktualizacją obowiązującego dotychczas Zarządzenia Nr 18 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 lutego 1973 r. w sprawie trybu ustalania okoliczności i przyczyn wypadków dla

celów związanych z przyznawaniem funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej i ich rodzinom odszkodowań i rent.

Ponadto, istnieje pilna potrzeba dostosowania przepisu do zmian organizacyjnych, jakie nastąpiły w jednostkach organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych i administracji, jak również potrzebą uwzględnienia obecnego stanu prawa. Sprowadzają się one do:

nowej struktury organizacyjnej Policji,

innego usytuowania organizacyjnego i strukturalnego kierowników jednostek Policji,

innego usytuowania służby zdrowia w resorcie spraw wewnętrznych i administracji,

przepisów kodeksu pracy w części obowiązującej policjantów.

Efektom tego jest:

usprawnienie procedury i przejrzystość przepisów zawartych w projekcie rozporządzenia,

spójność tego przepisu z kodeksem pracy i przepisami unijnymi,

usprawnienie trybu prowadzonych postępowań powypadkowych.

W projekcie rozporządzenia zastosowano regulacje wynikające z ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks Pracy (Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn.zm.), z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lipca 1998 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz sposobu ich dokumentowania, a także zakresu informacji zamieszczanych w rejestrze wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 115, poz. 744 z późn.zm.) oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 marca 1992 r. w sprawie przyznawania i wypłaty odszkodowań przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 29, poz. 129 z późn.zm.). W niniejszym projekcie nie znalazł się zapis dotyczący rejestracji wypadków oraz procedury nadzoru nad realizacją przepisów rozporządzenia.

Obecnie obowiązujące Zarządzenie Nr 18 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 lutego 1973 roku w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków, dla celów związanych z przyznawaniem funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej i ich rodzinom odszkodowań i rent nie koreluje z innymi aktami prawnymi znowelizowanymi i dostosowanymi do wymogów Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

W przedmiotowym projekcie uwzględniono zapisy dotyczące wypadku podczas lub w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych. Wyartykułowano zapis dotyczący przyczyny wypadku - którego wyłączną przyczyną było umyślne, rażąco niedbałe działanie policjanta, naruszające obowiązujące przepisy lub rozkazy, powodujące obrażenia ciała poprzez działania spowodowane przez policjanta rozmyślnie na skutek np. samookaleczenia, bądź próby samobójstwa. Wydłużono do 14 dni termin ustalania okoliczności i przyczyn wypadku od dnia, w którym powzięto informację o zdarzeniu oraz uściślono procedurę postępowania w razie wypadku. To w konsekwencji spowoduje uproszczenie procedur przy prowadzeniu postępowań powypadkowych.

Rozwiązania przyjęte w projekcie rozporządzenia nie tylko ujednoczą dotychczasowe procedury postępowania powypadkowego, ale w konsekwencji wpłyną pozytywnie na jakość prowadzonych postępowań powypadkowych.

Ocena skutków regulacji

Omawiana regulacja spowoduje utrzymanie dotychczasowej wysokości środków wydatkowanych na wypłatę odszkodowań przyznanych w roku ubiegłym i nie wygeneruje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Ponadto, wydanie przedmiotowego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, a także sytuację i rozwój regionalny.

Ze względu na przedmiot regulacji uznano, że poddanie projektowanego aktu normatywnego konsultacji społecznej jest niecelowe.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.